

Bölüm 22

Nörolojik Hastalılarda Bakım Uygulamaları

Deniz Ezgi BİTEK¹

GİRİŞ

Uzun dönem tedavi ve bakım gerektiren nörolojik hastalıklar bireylerde fiziksel ve bilişsel birçok soruna yol açmaktadır. Bireyin günlük yaşam aktivitelerini daha bağımsız gerçekleştirebilmesi, fiziksel kısıtlılıkların ilerlemesinin önlenmesi, tedavi ve semptom yönetiminin ev ortamında sürdürülmesi gibi konularda evde bakım hizmetlerinin önemi oldukça büyüktür. Evde bakım hizmetinde görev alan personelin bu hastalıkları bilmesi ve hastalıklara bağlı ortaya çıkabilecek sorunlara yönelik gerekli uygulamaları planlayabilmesi gerekmektedir.

1. İNME

İnme; beyne giden kan akımının aniden bozulması sonucu serebral fonksiyonların kaybına ait belirtilerin görüldüğü bir hastalıktır (1).

¹ Öğr. Gör. Dr., Kırklareli Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, denizezgibitek@klu.edu.tr

- Tuvalet alışkanlığının değerlendirilmesi ve düzenli aralıklarla tuvalete götürülmesi veya gitmesinin hatırlatılmasıdır (38).

KAYNAKLAR

1. Clare, CS. Role of the nurse in acute stroke care. *Nursing standard (Royal College of Nursing (Great Britain): 1987)*. 2020; 35(4): 75-82.).
2. Tülek Z. Nörolojik sistem hastalıkları ve hemşirelik bakımı. Enç N (Ed). İç Hastalıkları Hemşireliği içinde. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi; 2014. s.293-333.
3. Mollaoğlu M. Sinir sistemi hastalıkları ve hemşirelik yönetimi. Ovayolu N, Ovayolu Ö (Eds). Temel İç Hastalıkları Hemşireliği ve Farklı Boyutlarıyla Kronik Hastalıklar içinde. Adana: Çukurova Nobel Tıp Kitabevi; 2016. s.89-137.
4. Dundas J, Bennett B, Slark J (Çeviri:Z Durna, S Akın).Geçici iskemik atak ve inme geçiren hastalarda bakım. Topçuoğlu MA, Durna Z, Karadakovan A (Eds). Nörolojik Bilimler Hemşireliği: Kanıta Dayalı Uygulamalar içinde. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi; 2013. s.357-75.
5. Karadakovan A. Sinir sistemi hastalıkları. Karadakovan A, Aslan FE (Eds). Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım içinde. Adana: Nobel Kitabevi; 2010. s.1189-1199.
6. Uzuner N, Kutluk K, Balkan S ve ark. İnme tanı ve tedavi kılavuzu. Uzuner N, Kutluk K, Balkan S (Eds). Türk Beyin Damar Hastalıkları Derneği; 2015:13-141.
7. Kutluk K. Hemorajik inme. İnme Tanı ve Tedavi içinde. İzmir: O'Tıp Kitabevi; 2016. s.182.
8. Doberstein CA, Torabi R, Yan SC, et al. Current strategies in the surgical management of ischemic stroke. *Rhode Island Medical Journal*. 2017; 100(6):25-29.
9. Kaya ÇA, Mercan E, Çifçili S. Evde sağlık hizmeti almak için başvuran inmeli hastaların sağlık ve bakım ihtiyaçları. *The Journal of Turkish Family Physician*. 2018; 9(3), 69-77.
10. Mollaoğlu M. İnmeli bireylerde kas-iskelet sisteminin korunmasına yönelik bakım uygulamaları. *Türkiye Klinikleri J Intern Med Nurs-Special Topics*. 2015;1(1):36-47.
11. Akdemir N. Bilinçsizliğe neden olan durumlar ve hemşirelik bakımı. Akdemir N, Birol L (Editörler). İç Hastalıkları Ve Hemşirelik Bakımı içinde. Ankara: Sistem Ofset; 2011. s. 811- 816.
12. Bilgili N, Gözüm S. İnmeli hastaların evde bakımı: bakım verenler için rehber. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*. 2014;7(2):128-150.
13. Boyraz S. İnmeli bireylerde yutma ve beslenme. *Türkiye Klinikleri J Intern Med Nurs-Special Topics*. 2015; 1(1):48-53.
14. Ateş M. İnmeli bireylerde iletişimin sürdürülmesine yönelik uygulamalar. *Türkiye Klinikleri J Intern Med Nurs-Special Topics*. 2015;1(1):66-71.
15. Duncan PW, Zorowitz R, Bates B, Choi JY, Glasberg, JJ, Graham GD, et al. Management of adult stroke rehabilitation care: a clinical practice guideline. *Stroke*. 2005;36(9): e100-e143.
16. Tülek Z. İnmeli bireylerde kontinans sorunlarının yönetimi. *Türkiye Klinikleri J Intern Med Nurs-Special Topics*. 2015;1(1):54-65.

17. Schultz TJ, Thomas A, Georgiou P, et al. Developing a model of care for home infusions of natalizumab for people with multiple sclerosis. *Journal of Infusion Nursing*. 2019; 42(6): 289.
18. Ahmadi Z., & Sadeghi T. Application of the Betty Neuman systems model in the nursing care of patients/clients with multiple sclerosis. *Multiple Sclerosis Journal-Experimental, Translational and Clinical*. 2017; 3(3), 2055217317726798.
19. Oh J, Vidal-Jordana, A, & Montalban, X. Multiple sclerosis: clinical aspects. *Current Opinion In Neurology*. 2018; 31(6):752-759.
20. Tülek Z. Multipl sklerozlu hastanın hemşirelik bakımı. *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 2007;11(2):25-32.
21. Porten L, Carrucan-Wood, L. Caring for a patient with multiple sclerosis. *Kai Tiaki: Nursing New Zealand*. 2017; 23(6): 16.
22. Hauser SL, Cree BA. Treatment of multiple sclerosis: a review. *The American Journal of Medicine*. 2020. <https://doi.org/10.1016/j.amjmed.2020.05.049>.
23. Dobson R, Giovannoni, G. Multiple sclerosis—a review. *European Journal of Neurology*. 2019; 26(1): 27-40.
24. Doğru BV, Yıldırım Y, Fadiloğlu Ç. Multiple skleroz ve evde bakım. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2014; 30(2): 100-117.
25. Mutluay, FK. Multipl skleroz rehabilitasyonu. *Türk Nöroloji Dergisi*.2006;12(2):134-143.
26. Yilmazer C, Lamers I, Solaro C, & Feys P. Clinical perspective on pain in multiple sclerosis. *Multiple Sclerosis Journal*. 2020; 1352458520952015.
27. Akdemir N, Boyraz S. Sinir Sistemi Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Akdemir N, Birol L (Eds). İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı içinde. Ankara: Akademisyen Kitabevi; 2020.s.1115-1144.
28. Yates A. Continence issues in individuals living with multiple sclerosis. *British Journal of Nursing*. 2021; 30(12), 700-704.
29. Patten SB, Marrie RA, & Carta MG. Depression in multiple sclerosis. *International Review of Psychiatry*. 2017; 29(5): 463-472.
30. T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Epilepsi klinik protokolü 2021. (07.11.2021 tarihinde <https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/epilepsikp06052021pdf.pdf> adresinden ulaşılmıştır)
31. Adadioğlu Ö, Oğuz S. Epilepsi ve öz yönetim. *Epilepsi: Journal of The Turkish Epilepsy Society*. 2016; 22(1).
32. Capriotti T, Terzakis K. Parkinson disease. *Home healthcare now*.2016; 34(6): 300-307.
33. Balestrino R, Schapira AHV. Parkinson disease. *European Journal of Neurology*.2020; 27(1): 27-42.
34. Shin JY, Hendrix CC. Management of patients with Parkinson disease. *The Nurse Practitioner*. 2013;38(10):34-43.
35. World Health Organization. (2018). Towards a dementia plan: a WHO guide.
36. Arvanitakis Z, Shah RC, & Bennett DA. Diagnosis and management of dementia. *Jama*. 2019; 322(16):1589-1599

37. Leverton M, Burton A, Beresford-Dent J, et al. Supporting independence at home for people living with dementia: A qualitative ethnographic study of homecare. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*.2021: 1-14.
38. Karadakovan A. Yaşlı Sağlığı ve Bakım. Ankara: Akademisyen Kitabevi;2014.s.328-334.
39. Demir G. Demans ve hemşirelik bakımı. *Black Sea Journal of Health Science*.2018;1(2):35-39.